

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite.

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa ja Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta 14.11.

Ulkoasiainneuvosto kokoontuu puolustusministerikokoonpanossa Brysselissä 14.11.2023. Suomea edustaa ministeri Häkkänen.

Kokous alkaa aamiaisella Naton pääsihteerin tai apulaispääsihteerin kanssa kriittisestä infrastruktuurista Suomenlahden tapahtumien valossa.

Kokouksen työistunnossa käsitellään EU:n sotilaallista tukea Ukrainalle. Istunnossa käsitellään Euroopan ulkosuhdehallinnon esitystä 20 miljardin Ukraina-rahastosta Euroopan rauhanrahaston alla, EU:n valmistelemia turvallisuussitoumuksia Ukrainalle, EUMAM Ukraine –operaatiota sekä ns. kolmen raitteen lähestymistavan toimeenpanon tilannetta (Ukrainan tukeminen tykistöammuksilla jäsenmaiden varastoista ja tykistöammusten yhteishankinnoilla sekä asetus puolustusteollisuuden kapasiteetin vahvistamiseksi).

Kokous päättyy työlounaaseen, jonka aiheisiin lukeutuu muun muassa ja EU:n nopean toiminnan kyvyn kehittäminen ja kriisinhallinta.

Ministerit kokoontuvat samana päivänä myös Euroopan puolustusvirasto EDA:n johtokunnan kokoukseen.

EU:n sotilaallinen tuki Ukrainalle

Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. On tärkeää varmistaa, että Ukrainan tukea koskevat toimenpiteet toteutetaan nopeasti, joustavasti sekä Ukrainan tarpeet huomioon ottaen.

Suomi tukee Euroopan rauhanrahaston käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi.

Suomi suhtautuu myönteisesti EU:n ja sen jäsenvaltioiden tuleviin Ukrainalle annettaviin turvallisuussitoumuksiin Eurooppa-neuvoston 29.6. ja 27.10. päätelmien mukaisesti.

Työlounas ajankohtaisista aiheista

On Suomen etu vahvistaa EU:n ulkoista toimintakykyä. Suomi katsoo, että EU:n tulee olla globaalisti uskottava toimija, joka kykenee edistämään ja puolustamaan arvojaan ja etujaan sekä tarvittaessa toteuttamaan myös vaativia kriisinhallintaoperaatioita itsenäisesti. EU:n tulee kyetä nopeaan toimintaan, mukaan lukien ripeä päätöksenteko ja valmius käyttää nopean toiminnan kykyjä.

Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta

EU:n puolustusministerit kokoontuvat Euroopan puolustusviraston (EDA) johtokunnan kokoukseen ministerikokoonpanossa. Ministerit hyväksyvät EDA:n vuoden 2024 budjetin ja kolmivuotissuunnitelman

2024-2026, minkä lisäksi he antavat julistuksen eurooppalaisen puolustusteollisuuden rahoitusmahdollisuuksien tukemiseksi. Lisäksi ministerit hyväksyvät päivitetyn suorituskykyjen kehittämissuunnitelman.

Suomi näkee, että Euroopan puolustusteollisen ja teknologisen perustan kilpailukyvyn ja tehokkuuden tukemiselle on olemassa selkeä tarve muuttuneen geopolittisen tilanteen ja Ukrainan sodan myötä. Suomi kokee, että toimenpiteitä tarvitaan puolustusalan teollisuuden rahoitusmahdollisuuksien varmistamiseksi (ml. Euroopan investointipankki), jotta tarvittava tuotannon kasvattaminen voidaan toteuttaa mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti.

Asialista:

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa ja Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta 14.11.

EU:n sotilaallinen tuki Ukrainalle	s. 4, 5, 6, 7
Lounas ajankohtaisista aiheista mukaan lukien nopean toiminnan kyky ja kriisinhallinta	s. 7, 8
Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta	s. 10, 11, 12, 13

Puolustusministeriö

Perusmuistio

EU/306/2023-PLM-35

Keksi Meiju

18.10.2023

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa 14.11.2023

Kokous

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa

Eduskuntatunnus

-

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ulkoasiainneuvosto kokoontuu puolustusministerikokoonpanossa Brysselissä 14.11.2023. Suomea edustaa ministeri Häkkänen. Kokouksen aiheita ovat EU:n tuki Ukrainalle ja EU:n sotilaallinen kriisinhallinta.

Suomen kanta

EU:n sotilaallinen tuki Ukrainalle

Suomen kantoja Ukrainalle annettavaan tukeen on määritelty muun muassa seuraavissa asiakirjoissa: UTP 32/2022 vp, VNS 17/2022 vp, U 87/2022 vp.

- Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. On tärkeää varmistaa, että Ukrainan tukea koskevat toimenpiteet toteutetaan nopeasti, joustavasti sekä Ukrainan tarpeet huomioon ottaen.
- Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi.
- Suomi tukee Euroopan rauhanrahaston käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. Rahaston roolia voidaan edelleen kasvattaa Ukrainan jälleenrakennuksen alkaessa.

- Suomi suhtautuu myönteisesti EU:n ja sen jäsenvaltioiden tuleviin Ukrainalle annettaviin turvallisuussitoumuksiin Eurooppa-neuvoston 29.6. ja 27.10. päätelmien mukaisesti.
- Suomi katsoo, että EU:n tulee tehdä mahdollisimman pian päätös seuraavasta avustustoimenpiteestä Ukrainalle Euroopan rauhanrahastosta. Lisärahoitusta tarvitaan Ukrainalle annettavan aseellisen ja muun varustetuen jatkamiseksi. On tärkeää saavuttaa pidemmän aikavälin näkymä Ukrainan tukemiseen ja parantaa avun ennakoitavuutta.
- On tärkeää varmistaa, että Ukrainan tukea koskevat toimenpiteet toteutetaan nopeasti, ottaen huomioon, että teollisen tuotantokapasiteetin kasvattaminen vie aikaa.
- Suomi on valmis tutkimaan yhteishankintojen käyttöä Ukrainan tukemiseksi.
- Suomi tukee Euroopan puolustusteollisen ja teknologisen perustan (EDTIB) vahvistamista ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden kapasiteetin vahvistamiseen tähtäviä toimenpiteitä. Hyödynnetään kaikki mahdolliset yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmät niin EU:n kuin Naton yhteydessä.
- Suomi tukee Ukrainan asevoimien tukemiseksi 15.11.2022 käynnistetyn EU:n sotilaallisen avustusoperaation toimintaa ja tavoitteita (EU Military Assistance Mission in support of Ukraine, EUMAM Ukraine).

EU:n sotilaallinen kriisinhallinta

Suomen kantoja strategiseen kompassiin, joka sisältää sotilaallisen kriisinhallinnan kehittämisen on määritelty muun muassa UTP-kirjeessä (UTP 11/2020 vp) ja UTP-jatkokirjeissä (UTPJ 8/2021, UTPJ 20/2021 ja UTPJ 14/2022 vp).

- On Suomen etu vahvistaa EU:n ulkoista toimintakykyä. Suomi katsoo, että EU:n tulee olla globaalisti uskottava toimija, joka kykenee edistämään ja puolustamaan arvojaan ja etujaan sekä tarvittaessa toteuttamaan myös vaativia kriisinhallintaoperaatioita itsenäisesti. EU:n tulee kyetä nopeaan toimintaan, mukaan lukien ripeä päätöksenteko ja valmius käyttää nopean toiminnan kykyjä.
- Strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi EU:ssa tulee ratkaista teknisiä ja käytännön ongelmia kriisinhallinnan joukkojenmuodostuksen sujuvoittamiseksi. Näitä ovat esimerkiksi operaatioiden kustannusten jakaminen nykyistä järjestelyä tasaisemmin, tilannekuvan ja ennakkoinnin parantaminen sekä suunnittelu- ja johtamisrakenteiden käytännön edellytysten kehittäminen.
- Suomi korostaa EU:n sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelu- ja johtamis-
kyvyn (MPCC) merkitystä EU:n itsenäiselle ja uskottavalle sotilaalliselle kriisinhallinta-
toiminnalle. MPCC:ta tulisi hyödyntää ensisijaisena johtoesikuntana EU:n kriisinhallin-
nassa. MPCC:n strategista kehittämistä tulee tarkastella huomioiden sen kasvava vas-
tuu myös EU:n toimeenpanevien operaatioiden ja EU:n nopean toiminnan osalta.

- Suomi tukee EU:n nopean toiminnan (RDC) kehittämistä kokonaisvaltaisesti: taisteluosastojen opit, RDC:n modulaarisuus, nopea ja joustava päätöksenteko, mukaan lukien artiklan 44 antamat mahdollisuudet, LIVE-harjoitukset ja yhteisten kustannusten laajentaminen. Suomen lähtökohtana on, että RDC:n käyttöperiaatteita määrittävien operatiivisten skenaarioiden tulee perustua strategisen kompassin kontekstissa laadittuun uhka-analyysiin.
- Suomi pitää tärkeänä, että EU ja sen kansainväliset kumppanit tukevat Sahelin alueen maiden vakauttamista ja demokraattiseen prosessiin ja perustuslaillisen järjestykseen palaamista kestäväen rauhan, kehityksen ja vakauden saavuttamiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että EU pystyy jatkamaan läsnäoloaan ja tukeaan Sahelin alueella.
- Suomi pitää tärkeänä, että EU on läsnä Guineanlahden alueella ja tukee alueen vakautta. Suomi korostaa kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan lähestymistapaa sekä EU:n integroitua lähestymistapaa Guineanlahden maiden vakauden tukemisessa.

Pääasiallinen sisältö

EU:n sotilaallinen tuki Ukrainalle

Kesäkuun 2023 Eurooppa-neuvoston päätelmissä todettiin, että EU ja sen jäsenvaltiot ovat valmiita osallistumaan yhdessä kumppanien kanssa tuleviin Ukrainalle annettaviin turvallisuussitoumuksiin, jotka auttavat Ukrainaa puolustautumaan pitkällä aikavälillä, estämään hyökkäykset ja vastustamaan pyrkimyksiä horjuttaa vakautta. Päätelmissä todettiin, että EU ja sen jäsenvaltiot tarkastelevat pikaisesti tällaisen osallistumisen menettelytapoja.

EU on tähän mennessä myöntänyt Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) kautta n. 5,6 miljardia euroa rahoitusta Ukrainalle toimitettavalle puolustusmateriaalituelle. Lisäksi rauhanrahastosta on rahoitettu EUMAM Ukraine –operaatiota. Osana EU:n Ukrainalle antamien turvallisuussitoumuksien kokonaisuutta Euroopan ulkosuhdehallinto on tehnyt myös alustavan ehdotuksen 20 miljardin euron suuruisen Ukraina-rahaston (Ukraine Assistance Fund) perustamisesta Euroopan rauhanrahaston yhteyteen.

Rahastosta käydään parhaillaan epävirallisia neuvotteluja, mutta varsinaista päätösehdotusta rahastosta ei ole vielä annettu. Euroopan ulkosuhdehallinnon tavoitteena on saada rahastosta päätös vielä vuoden 2023 aikana.

Maaliskuussa 2023 ulkoasiainneuvostossa sovittiin ns. kolmen raiteen lähestymistavasta, jolla nopeutetaan ammustoimituksia Ukrainaan ja nostetaan eurooppalaisen puolustusteollisuuden tuotantokapasiteettia. Nämä kolme raide ovat: 1) Ukrainan kiireellinen tukeminen tykistöammuksilla jäsenmaiden varastoista 2) yhteishankintoja tykistöammusten toimittamiseksi Ukrainan tueksi ja jäsenmaiden varastojen täydentämiseksi sekä 3) toimia eurooppalaisen puolustusteollisuuden kapasiteetin lisäämiseksi ja tuotannon pullonkaulojen purkamiseksi komission tuella. Lähestymistavan tavoitteena on lähettää 1 miljoona tykistöammusta vuoden aikana Ukrainaan. Euroopan rauhanrahastosta päätettiin käyttää 1 miljardi euroa ensimmäiseen raiteeseen, eli pääosin jäsenmaiden varastoissa tai tuotannossa olevien ammusten, erityisesti 155mm tykistöammusten, suoriin toimituksiin Ukrainalle. Toinen 1 miljardi päätettiin käyttää toiseen raiteeseen, eli pääosin 155mm tykistöammusten yhteishankintoihin.

Ukrainan puolustusmateriaalitukea koskevassa suunnittelussa EUH:n ja neuvoston toimesta tuotiin ammustoimitusten ja yhteishankintojen lisäksi vahvasti esiin kolmas elementti (nk. raide 3), joka on puolustusteollisuuden tuotantokyvyn nopea kasvattaminen. Tähän kolmanteen raiteeseen liittyen komissio julkaisi toukokuussa 2023 uuden asetusesityksen nimeltä 'Act in Support of Ammunition Production' (ASAP, asetus puolustusteollisuuden kapasiteetin vahvistamiseksi). Sopu asetuksesta saavutettiin heinäkuussa 2023. Uuden asetuksen tavoitteena on kasvattaa eurooppalaisen puolustusteollisuuden nykyistä tuotantokapasiteettia ja avata tunnistettuja pullonkauloja. Rahoitusvälineellä halutaan vastata ammusten ja ohjusten lisääntyneeseen kysyntään sekä edistää ammustoimituksia Ukrainaan ja nopeuttaa kansallisten ampumatarvikevarastojen täydentämistä.

ASAP-asetuksessa on kaksi oikeudellista perustaa. Rahoitusohjelman oikeudellinen perusta on artikla 173 SEUT, jonka tavoitteena on teollisuuden kilpailukyvyn varmistaminen. Asetus keskittyy ammus- ja ohjustuotantoon. Komission mukaan teollisuudessa tarvitaan rakenteellisia muutoksia ja EU-rahoituksella voidaan nostaa kapasiteettia. ASAP:n budjetti on 500 milj. euroa. EU:n budjetista saatavat ASAP:n alla toteutettavien projektien rahoitusosuudet tulevat olemaan 35-45% välillä, ja rahoituksen tarkoituksena on nopeuttaa ja kasvattaa tuotantoa, sekä kasvattaa rajat ylittävää yhteistyötä. Rahoitusta on tarkoitus ohjata myös 30 milj. euroa 'Ramp-up Fund' kautta, jonka avulla EU:n rahoituksella vivutetaan yksityistä rahoitusta. Väliaikaisten regulaatioartiklojen perusta on artikla 114 SEUT. Asetuksen sääntelyosa mahdollistaa puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivin (PUTU) implementoinnin yksinkertaistamiseen tähtäviä toimia.

ASAP-rahoitusohjelman toimeenpano toteutetaan jäsenvaltioiden edustajista koostuvan ohjelmakomitean kautta. Ohjelmakomitean vastuulla on päättää työohjelmasta, jonka perusteella projektiehdotukset kilpailevat rahoituksesta. Työohjelman budjetti painottuu neljään kategoriaan: räjähteet, ruuti, kuoret ja ohjukset. Työohjelma hyväksyttiin 16.10.2023 ja rahoitusta voi hakea 13.12.2023 asti. Jäsenmaat äänestävät rahoituspäätöksestä maaliskuussa 2024 ja ensimmäiset rahoitussopimukset on määrä allekirjoittaa huhtikuussa 2024.

EUMAM Ukraine -operaation koulutustoimet ovat edenneet hyvin ja tavoite 30 000 koulutetusta ukrainalaisesta saavutetaan lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Suomi on tähän mennessä tehnyt päätökset 19 puolustustarvikeapupaketin lähettämisestä Ukrainaan. Kaikkien Suomen Ukrainalle toimittamien puolustustarvikepakettien korvattava arvo on viimeisimmän (päättös 11.10.2023) paketin myötä noin 1,4 miljardia euroa.

EU:n sotilaallinen kriisinhallinta

Muun muassa EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan kehittämisestä linjaava strateginen kompassi hyväksyttiin ulkoasiainneuvostossa 21.3.2022 ja Eurooppa-neuvosto vahvisti asiakirjan 25.3.2022.

EU:n nopean toiminnan kyvyn (Rapid Deployment Capacity, RDC) kehittäminen on yksi strategisen kompassin tavoitteista. Tarkoituksena on kehittää enintään 5 000 sotilaasta koostuva EU:n nopean toiminnan joukko vuoteen 2025 mennessä. Tätä kykyä voitaisiin käyttää välittömiin uhkiin ja kriisitilanteisiin vastaamiseksi, mutta tarvittaessa myös vahvistuksena tai reservijoukkona.

Strategisessa kompassissa asetetun tavoitteen mukaan EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan suunnittelu- ja johtoesikunta MPCC:n (Military Planning and Conduct Capability) tulisi olla vuoteen 2025 mennessä valmis suunnittelemaan ja toteuttamaan kaikki EU:n ei-toimeenpanevat sotilasoperaatiot ja kaksi pienenmuotoista tai yhden keskisuuren toimeenpanevan operaation. Käytännössä MPCC toimisi vuoteen 2025 mennessä EU:n sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden strategisena esikuntana sekä operatiivisena päämajana EU:n nopean toiminnan kyvyn osalta.

EU-budjetin ulkopuolisesta Euroopan rauhanrahastosta katettavien EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan yhteisten kustannusten, kuten esimerkiksi esikunnan toimintakulujen, koko operaation joukkojen käyttämän infrastruktuurin, lääkintäpalveluiden ja tietojen hankinnan, laajentaminen on yksi strategisen

kompassin tavoitteista. Toiveena on, että laajempi yhteisten kulujen kattaminen edesauttaisi jäsenmaiden halukkuutta osallistua EU:n sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin.

EU:lla on tällä hetkellä käynnissä yhdeksän sotilaallista kriisinhallintaoperaatiota, joita ovat: Bosnia-Hertsegovinassa toimiva EUFOR ALTHEA, ukrainalaisia sotilaita EU-maissa kouluttava EUMAM UKRAINE, Nigerin kumppanuusoperaatio EUMPM NIGER, Välimeren EUNAVFOR MED IRINI, Afrikan sarven EUNAVFOR ATALANTA, Keski-Afrikan tasavallan EUTM RCA sekä EUTM MOZAMBIQUE, EUTM Somalia ja EUTM MALI.

EUTM MALIN ja EUMPM NIGERIN toiminta on pääosin keskeytetty maissa tapahtuneiden vallankaappausten myötä. Operaatioiden jatkon edellytyksiä selvitetään parhaillaan EU:n ulkosuhdehallinnon toimesta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Puolustusjaoston kirjallinen menettely 2.-6.11.2023 sekä EU-ministerivaliokunnan kokous 10.11.2023.

Valiokuntakuulemiset: Ulkoasiainvaliokunta 9.11.2023

Eduskuntakäsittely

Ulkoasiainvaliokunnan kuuleminen 9.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Anna Hernberg PLM/ anna.hernberg@gov.fi
Meiju Keksi PLM / meiju.keksi@gov.fi
Niklas Backlund PLM / niklas.backlund@gov.fi
Anna Kemppi VNK / anna.kemppi@gov.fi
Nelli Mikkola UM / nelli.mikkola@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/306/2023

Puolustusministeriö

Perusmuistio

EU/1365/2022-PLM-9

Maukonen Vilma

7.11.2023

Euroopan puolustusviraston johtokunta puolustusministerikokoonpanossa 14.11.2023

Kokous

Euroopan puolustusviraston johtokunta puolustusministerikokoonpanossa 14.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n puolustusministerit kokoontuvat Euroopan puolustusviraston (EDA) johtokunnan kokoukseen ministerikokoonpanossa 14.11.2023. Ministerit hyväksyvät EDA:n vuoden 2024 budjetin ja kolmivuotissuunnitelman 2024-2026 (Three-Year Planning Framework, 3YPF), minkä lisäksi he antavat julistuksen eurooppalaisen puolustusteollisuuden rahoitusmahdollisuuksien tukemiseksi. Lisäksi ministerit hyväksyvät päivitetyn suorituskykyjen kehittämissuunnitelman (Capability Development Plan, CDP). Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunnan valmistelut ovat yhä kesken ja valmisteleavassa komiteassa (7.11.2023) voi vielä tulla muutoksia.

Suomen kanta

- Suomi tukee EDA:n vuoden 2024 budjettia ja EDA:n 3YPF-kolmivuotissuunnitelmaa. Suomi näkee, että viraston pyytämä n. 11 % (4,9 MEUR) korotus vuosibudjettiin on perusteltavissa muuttuneella geopoliittisella tilanteella ja jäsenmaiden kasvaneilla tarpeilla. Suomelle on tärkeää, että unioni on keskittynyt oman alueensa ulkopuolisten kriisinhallinta- ja koulutusoperaatioiden lisäksi yhä enemmän jäsenmaiden puolustuksen tukemiseen, sotilaallisten suorituskykyjen ja Euroopan puolustusteollisen ja -teknologisen pohjan kehittämiseen sekä kansalaisten turvallisuuteen.

- Suomi näkee, että Euroopan puolustusteollisen ja teknologisen perustan kilpailukyvyyn ja tehokkuuden tukemiselle on olemassa selkeä tarve muuttuneen geopoliittisen tilanteen ja Ukrainan sodan myötä. Suomi kokee, että toimenpiteitä tarvitaan puolustusalan teollisuuden rahoitusmahdollisuuksien varmistamiseksi (ml. Euroopan investointipankki), jotta tarvittava tuotannon kasvattaminen voidaan toteuttaa mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti. Suomi näkee tärkeäksi, että Euroopassa vallitseva turvallisuustilanne huomioiden pyritään kehittämään EU:n kestävän rahoituksen taksonomiaa siten, että puolustusteollisuuden rahoitus helpottuu. Suomi kannattaa EU:n puolustusteollisuuden lisäämistä kestävän rahoituksen taksonomiaan.
- Suomi tukee suorituskykyjen kehittämissuunnitelman (Capability Development Plan, CDP) päivitystä. Suomi kokee, että nykyisiä EU:n puolustusalan ohjelmia sekä olemassa olevia järjestelyitä ja työkaluja tulee hyödyntää tehokkaasti ja ensisijaisesti EU:n lisäpanostuksissa puolustukseen ja suorituskykyjen kehittämiseen. Suomi näkee, että CDP-prosessi tulee uudistaa nykyisen päivityskierroksen päätteeksi.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan puolustusviraston budjetti vuodelle 2024 sekä kolmivuotissuunnitelma 2024-2026 (3YPF)EDA on suosittanut budjetikseen vuodelle 2024 noin 48,36 MEUR. Kyseessä on n. 11 % (4,9 MEUR) budjetinkorotus suhteessa vuoden 2023 budjettiin. Budjettikorotuksen taustalla ovat nykyinen geopoliittinen tilanne, inflaatio, jäsenmaiden kasvavat tarpeet ja EDA:n kasvavat vastuut. Kolmivuotissuunnitelma 2024-2026 (3YPF) kuvailee EDA:n operationaalista budjettia ja toimintaa seuraavan kolmen vuoden aikana EDA:n kolmen päävastuualueen ympärillä, jotka ovat puolustusyhteistyö, teknologian ja suorituskykyjen kehitys sekä EU-politiikan yhteensovittaminen. EDA:n puolustusviraston budjettia ja kolmivuotissuunnitelmaa on valmisteltu EDA:n erityisvalmistelukokouksessa (Special Prepcom) 15.9.2023. EDA:n vuoden 2024 budjetti ja EDA:n kolmevuotissuunnitelma on valmisteluissa todettu Suomen kantojen mukaisiksi.

Suomen maksuosuus EDA:n budjetista vuonna 2023 on yhteensä noin 785 000 euroa. Vuonna 2024 Suomen maksuosuus kasvaa ja se on vuoden 2023 GNI-avaimella laskettuna noin 873 000 euroa. Suomen maksuosuus vuonna 2024 kasvaa noin 88 000 euroa. Korotus ei sisälly vuoden 2024 talousarvioesityksen PLM:n momentin 27.01.66 (Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet) käyttöarvioon, mutta tämänhetkisen tiedon mukaan momentin määräraha kokonaisuutena riittäisi kuitenkin kattamaan rahoitustarpeen.

Eurooppalaisen puolustusteollisuuden rahoitusmahdollisuuksien tukeminen

EDA esittää ministerijohtokunnassa 14.11.2023 puolustusministerien yhteistä julkilausumaa, jolla pyritään kiinnittämään huomio eurooppalaisen puolustusteollisuuden kohtaamiin rahoitushaasteisiin. Julkilausumaa on käsitelty EDA epävirallisessa puolustusmateriaalijohtajien kokouksessa 29.9.2023.

EDA:n puolustusministereille valmistellussa julkilausumassa ja sen taustapaperissa on tarkoitus kiinnittää huomio ympäristö, yhteiskunta ja hyvä hallintotapa -standardien (Environment, Social and Governance, ESG) sekä taksonomian tuottamiin haasteisiin liittyen puolustusteollisuuden rahoituksen saantiin. ESG-rahoitus on ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja hallinnollisesti kestävä rahoitus. EU:n kestävän rahoituksen keskeinen ydin on EU taksonomia. Julkilausumassa huomioidaan, että puolustusteollisuus tarvitsee luotettavan ja ennustettavan pääsyn julkiseen ja yksityiseen rahoitukseen. Lausuma huomioi, että moni ESG-rahoitusta myöntävä taho omatoimisesti sulkee ulos yritykset, joilla on toimintaa puolustus-materiaalisektorilla, sillä teollisuudenalaa ei katsota sosiaalisesti kestäväksi rahoituskohteeksi. Tällä on negatiivinen vaikutus

yrietysten rahoitusmahdollisuuksiin, mutta myös teollisuudenalan maineeseen ja alalle hakeutuvien ammattilaisten määrään. Julkilausumassa pyritään kiinnittämään huomio siihen, että Euroopan puolustusteollisuuden tulee olla osa kestävästä taloudellista ja teollista kehitystä. Puolustusteollisuus on kiinteä osa Euroopan puolustusta ja osaltaan tukee Ukrainaa nykytilanteessa. Puolustusteollisuuden tuotantokapasiteettia tulee kasvattaa.

Erityisen haavoittuvia ovat julistuksen mukaan pk-yritykset ja start-up-yritykset, sillä kyseisten toimi-joiden rahoituksen tarve on usein lyhytaikaista eivätkä niihin päde perinteiset hallinnon hankintaprosessit. Julkilausuman mukaan vähentynyt mahdollisuus saada rahoitusta heikentää vakavasti pk-yritysten mahdollisuuksia päästä puolustusmarkkinoille sekä kasvaa ja rahoittaa puolustusmateriaalin tutkimusta, kehitystä ja innovointia. Haasteena ovat myös rahoituslaitosten epämääräiset ESG-vaatimukset puolustusteollisuuden suuntaan.

Samalla pyritään huomioimaan, että puolustusteollisuus on mukana vihreässä siirtymässä ja ESG-kriteereihin vastaamisessa. Puolustusteollisuus pyrkii edistämään kestävästä kehitystä siirtymällä vähemmän energiantensiivisiin ja hiilidioksidia pois päästäviin energiamuotoihin. Teollisuus on integroinut ESG-raportoinnin osaksi vuosittaista raportointikehikkoaan vastatakseen rahoitusmarkkinoiden tarpeisiin. Julkilausuma huomioi, että puolustusteollisuuden on tärkeä työskennellä vastatakseen ESG-kriteerien raportoinnin tuottamiin haasteisiin.

Puolustusministerit painottavat julkilausumansa yhteenvedossa, että turvallisuus on edellytys kestäväälle kehitykselle, ja näitä tavoitteita tulee tukea yhtenäisesti toisiaan tukien. Lisäksi puolustukseen sijoittaminen tukee EU:n tavoitetta olla ympäristöneutraali 2050. Ministerit tukevat lisääntyntä koordinaatiota kansallisten ja EU-instituutioiden välillä ESG-asioissa, jotta ESG:n kielteisiä vaikutuksia puolustusteollisuuteen voi lieventää ja sijoittamista puolustuslalle edistää. Ministerit toivovat, että EU-tason politiikka helpottaa puolustusteollisuuden pääsyä julkiseen ja yksityiseen rahoitukseen ja että sen rooli huomioidaan, kun kestävästä finanssipolitiikkaa, regulaatioita, raportointivaatimuksia ja standardeja sovelletaan. Tavoitteena on, että rahoitusinstituutiot välttäisivät puolustusteollisuuden syrjintää. EDA jatkaa aihealueen valvomista ja kehittää jatkosuunnitelman julkilausuman toimeenpanemiseksi.

Suorituskykyjen kehityssuunnitelma (Capability Development Plan, CDP)

Suorituskykyjen kehityssuunnitelma (CDP) tarjoaa EU-tasolla yleiskuvan suorituskykyjen kehittämisen painopisteistä ja tulevaisuuden tarpeista. Tämän lisäksi CDP auttaa löytämään uusia yhteistyömahdollisuuksia ja tukee siten puolustuksen vuosittaista arviointia (CARD), pysyvän rakenteellisen yhteistyön projekteja (PRY), Euroopan puolustusrahaston (EDF) kohdentamista sekä muiden EU-aloitteiden toimeenpanoa. Ensimmäinen CDP annettiin vuonna 2008. Viimeksi CDP-päivitys toteutettiin vuonna 2018, jolloin suorituskykyjen kehittämisalueita lisättiin.

CDP:n päivityksessä Ukrainan sodan oppeja ja CARD:ia hyödynnetään eurooppalaisten suorituskykyjen kehittämisen painopisteiden määrittelyssä. CDP antaa kuvan suorituskykyalueista, joita pitää tutkia enemmän tai kehittää yhdessä EU:n tasolla. Päivitetty CDP tulee ministereiden päätettäväksi marraskuussa 2023 EDA ministerijohdokunnassa.

Suomi on osallistunut CDP:n päivitystyöhön ja Suomelle tärkeät näkemykset saatu riittävästi mukaan lopulliseen suunnitelmaan. On tärkeää, että CDP huomioi EU:n jäsenmaiden kaikki suorituskykytarpeet, ei ainoastaan YTPP:n edellyttämien joukkotarpeiden täyttämisen. CDP:n tulee tukea myös kansalliseen ja Naton tarpeisiin tarvittavien suorituskykyjen rakentamista. CDP:n tulee huomioida kaikkien eri

eurooppalaisten toimintaympäristöjen erityispiirteet ja sen tulee vastata erityisesti tulevaisuuden taistelukentän haasteisiin. Nykyinen CDP:n laatimisprosessi ei tue parhaalla mahdollisella tavalla edellä mainittuja tarpeita, joten prosessi tulee uudistaa nykyisen päivityskierroksen päätyttyä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Perusmuistio on käsitelty puolustusjaoston kirjallisessa menettelyssä 2.-6.11.2023 sekä EU-ministerivaliokunnan kokouksessa 10.11.2023.

Eduskuntakäsittely

Valiokuntakuulemiset: Ulkoasiainvaliokunta 9.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Suomen maksuosuus EDA:n budjetista vuonna 2023 on yhteensä noin 785 000 euroa. Vuonna 2024 Suomen maksuosuus kasvaa ja se on vuoden 2023 GNI-avaimella lasketuna noin 873 000 euroa. Suomen maksuosuus vuonna 2024 kasvaa noin 88 000 euroa. Korotus ei sisälly vuoden 2024 talousarvioesityksen PLM:n momentin 27.01.66 (Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet) käyttöarvioon, mutta tämänhetkisen tiedon mukaan momentin määräraha kokonaisuutena riittäisi kuitenkin kattamaan rahoitustarpeen.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

EU/738/2023-PLM-4, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan puolustusteollisuuden ampumatarvikkeiden tuotantokapasiteetin vahvistamista koskevan välineen ja sääntelyn perustamisesta

EU/581/2023-PLM-1 Ammusten toimitusten nopeuttaminen Ukrainaan sekä toimet Euroopan puolustus-teollisen tuotannon kasvattamiseksi

Vahva ja välittävä Suomi- Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Vilma Maukonen / PLM, vilma.maukonen@gov.fi, p. 0295 140 004

VAHVA-tunnus

EU/1365/2022

Liitteet -

Viite -

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet